

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI TÝMU Č. 10 PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A BOZP ZA ROK 2015

Vedoucí týmu: Ing. Jan Valentin, Ph.D.

Tajemník týmu: Ing. Petr Svoboda

1. Poslání a charakteristika týmu

Tým č. 10 pro životní prostředí a BOZP je průřezovým týmem. V rámci činnosti týmu se snažíme reflektovat stále se zvyšující požadavky v oblasti ochrany životního prostředí při výstavbě a obecně v oblasti materiálových a technologických řešení silničního stavitelství, včetně optimalizace využití přírodních zdrojů, jakož i v oblasti bezpečnosti při realizaci staveb s respektováním zásad ochrany zdraví při práci účastníků výstavby. Pro pracovní tým nadále zůstává důležitou součástí návaznost na problematiku řešené v rámci Komise pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a životní prostředí (HSE) při evropské asociaci EAPA. Aby mohlo dojít k vytváření platformy, která umožňuje pravidelnou diskusi v oblasti ŽP a BOZP je potřeba větší aktivní zapojení členů týmu, potažmo členských organizací Sdružení pro výstavbu silnic Praha. Obecně je možné definovat následující oblasti činnosti týmu:

- spolupráce s orgány státní správy (MŽP ČR, ČIŽP, MD ČR, MPO, ŘSD ČR a další);
- zprostředkování informací z komise HSE EAPA včetně návrhu dalšího postupu a implementace poznatků, závěrů a inovativních přístupů;
- příprava odborných vyjádření a poskytnutí potřebných informací za ČR pro problematiku řešené v rámci HSE EAPA;
- snaha o maximální znovupoužití stavebních výrobků či materiálů (kamenivo, asfaltová směs, beton a další);
- používání odpadních a vedlejších minerálních produktů v silničním stavitelství (např. drcená pryž, popílky, struska, problematicky uplatnitelné suroviny vznikající při těžbě a zpracování kameniva, stavební a demoliční odpady);
- v rámci možností týmu a přeneseně Sdružení podpora sféry výzkumu a vývoje při řešení otázek recyklace, uplatňování druhotných, odpadních a vedlejších produktů v silničním stavitelství;
- příprava společných projektů pro TA ČR (Technologickou agenturu ČR) či ministerstva v oblasti recyklace asfaltových směsí a také výzkum zaměřený na zavedení metod pro ověřování povrchových vlastností vozovek (např. metody zjišťování protismykových vlastností – Wehner Schulze – projekt LABSKID), v neposlední řadě sdílení informací z projektu Centra kompetence CESTI (jediné kompetenční centrum svého druhu v oblasti dopravního stavitelství v ČR);
- spolupráce s dalšími týmy Sdružení a to především v oblastech:
 - negativní vlivy hluku a technologické možnosti pro jeho snižování,
 - energetická náročnost a produkce emisí (problematika nízkoteplotních technologií, technologie prováděné u asfaltových vozovek za studena, využití bioproduktů apod.),
 - problematika prodlužování životnosti konstrukcí vozovek,
 - problematika znovupoužití asfaltových směsí a betonů,
- sledování systémových požadavků EMS a SM BOZP;
- propagace silničního stavitelství jako odvětví, které budováním infrastruktury přispívá k ekonomickému růstu s možností mírnit negativní dopady na ŽP a současně se prezentuje jako oblast stavebnictví, jehož cílem je prosazovat bezodpadové hospodářství;
- prosazovat lepší podmínky pro stavební práce prováděné za provozu, a to prostřednictvím zadání prací od investorů, tak i větší informovaností veřejnosti (účastníků silničního provozu).

2. Činnost týmu v roce 2015

V roce 2015 ve zvýšené míře pokračovaly aktivity v oblasti BOZP. Pod záštitou ministra dopravy Dana Ťoka a děkanky Stavební fakulty ČVUT, prof. Ing. Aleny Kohoutkové, CSc. se uskutečnil workshop na téma Bezpečnost práce na stavbách za provozu. Na jednání týmu byly pak závěry z workshopu diskutovány, byl iniciován vznik komise MD k problematice Work zone safety. Rovněž byla obnovena činnost v rámci zefektivnění recyklace a předcházení vzniku odpadů. Uskutečnilo se několik

jednání, která nakonec směřují k vytvoření vyhlášky k zákonu o odpadech, ve které by bylo definováno, za jakých podmínek lze materiály (asfaltové směsi, betony a zeminy) znovu použít, aniž by bylo nutné je klasifikovat jako odpad.

Kromě výše uvedených 2 klíčových aktivit byli členové týmu informováni o novinkách v legislativě, činnosti a výstupech komise HSE EAPA a byly podány informace o některých projektech probíhajících za podpory TA ČR a SFDI v rámci programu nových technologií.

Počet porad v r. 2015, místa konání, počet přítomných.

Datum porady	Místo konání / u firmy	Počet účastníků
25. 5. 2015	PRAGOPROJEKT, a.s.	8

2.1. Výsledky činnosti týmu v roce 2015

Změny v zákonech a dalších předpisech týkajících se BOZP a ŽP

Informovanost členských organizací o legislativních změnách v zákonech, vyhláškách a dalších předpisech týkajících se environmentálních zákonů je zajištěna formou obstarání tzv. Ekologického informačního servisu, který pro SVS zajišťuje Ing. Baránek. EIS je vydáván čtyřikrát ročně a obsahuje rovněž aktualizovaný seznam zákonných předpisů v environmentální oblasti a také výklad některých pojmů a nových ustanovení a případně také korespondenci se státní správou.

Informovanost členských organizací o legislativních změnách v zákonech, vyhláškách a dalších předpisech týkajících se zákonů v oblasti BOZP a ochrany zdraví při práci je zajištěna publikací pravidelné informace ve zpravodaji SILNICE MOSTY.

Problematika předcházení vzniku odpadů a recyklace

Na jednání týmu byla podána informace o přípravě novely zákona o odpadech a byl domluven společný postup s MPO, MŽP na přípravě vyhlášky, ve které by bylo definováno, jak nahlížet na materiály, které jsou získávány v rámci staveb a rekonstrukcí (zeminy, asfaltové směsi, betony). V této záležitosti se uskutečnilo několik jednání, které inicioval člen výboru pro životní prostředí poslanec PS PČR Miloš Babiš. Tajemník týmu přednesl příspěvek na téma předcházení vzniku odpadů při výstavbě a rekonstrukcích pozemních komunikací na konferenci Předcházení vzniku odpadů, která se uskutečnila v Masarykové koleji ČVUT, a byl rovněž požádán o příspěvek na toto téma do odborného časopisu Odpadové Fórum.

Problematika bezpečnosti na stavbách za provozu

Dne 12.03.2015 se v Praze uskutečnil workshop na téma „Bezpečnost na silničních stavbách za provozu“. Akci organizovalo Sdružení pro výstavbu silnic Praha ve spolupráci s Ministerstvem dopravy a Stavební fakultou ČVUT. Cílem akce bylo zvýšit povědomí o problematice týkající se bezpečnosti na stavbách za provozu a zahájit společně systematické řešení problematiky. Dalším tématem byly možnosti a úskalí práce v noci. Záštitu nad akcí převzali ministr dopravy Dan Ťok a děkanka Fakulty stavební ČVUT prof. Ing. Alena Kohoutková, CSc.

Ministr dopravy Dan Ťok v úvodním bloku vyjádřil svou podporu tématu bezpečnosti práce při uzavírkách a efektivitě oprav komunikací. Generální ředitel Ředitelství silnic a dálnic ČR Jan Kroupa ocenil aktivitu Sdružení pro výstavbu silnic Praha v této oblasti a přivítal možnost konfrontace zkušeností ŘSD ČR se situací ve Velké Británii. Zkušenosti s bezpečností práce při uzavírkách představili John Wilkinson a Julie Clay z Velké Británie. John Wilkinson je vedoucím pracovní skupiny Highway Agency, která má na starosti chování řidičů při projíždění uzavírek. John Wilkinson zdůraznil důležitost zakotvení správných postupů v legislativě. Dále se vyjádřil k nutnosti spolupráce všech zainteresovaných stran. Sabina Burdová z Ředitelství služby dopravní policie policejního prezidia zmínila především preventivní činnost dopravní policie. Jedná se o dohled na bezpečnost silničního provozu v dopravních omezeních, které jsou vyvolány pracemi na silnici. Vedoucí samostatného oddělení BESIP Martin Farář informoval, že do mediálních kampaní, které jsou realizovány především formou tzv. „besipek“, byla zařazena i problematika průjezdu uzavírkami. Způsob schvalování uzavírek vysvětlil Ján Skovajsa, vedoucí oddělení silničního správního úřadu. Zohlednit bezpečnost práce při

uzavírkách je třeba již při plánování oprav, a to kvalitním a včasným zpracováním dopravně inženýrských opatření. Nehodovost na dlouhodobých uzavírkách během staveb, není známá, ale údaje o nehodách v krátkodobých uzavírkách, kde provádí údržbu pracovníci ŘSD ČR, jsou k dispozici. Při porovnání s vyspělými státy Evropy v této oblasti značně zaostáváme.

ŘSD ČR již zavedlo při provádění modernizace D 1 oddělení protisměrných pruhů vodícími stěnami a byly vydány provozní směrnice na technologické postupy při práci na komunikaci za provozu. Ale je třeba doplnit uzavírky nejen o dočasná svodidla, ale i o další moderní prvky (výstražná znamení, telematika, úseková měření atd.). V budoucnu je třeba se také více zaměřit na důkladnější ochranu stavenišť. Šíře zabezpečení by měla respektovat především délku uzavírky a intenzitu dopravy v daném úseku. V neposlední řadě je třeba intenzivněji diskutovat podmínky a možnosti provádění stavebních prací i v nočních hodinách, čímž lze některé stavební práce buď zkrátit, nebo u problematických silničních úseků přesunout na dobu, kdy jsou intenzity dopravy významně nižší.

Ministerstva dopravy bylo požádáno o zřízení komise, která by se bezpečností na silničních stavbách za provozu systematicky zabývala. Žádost o zřízení komise byla zaslána odboru PK MD. Od poloviny roku 2015 bohužel ale nemá odbor ředitele, komise nebyla dosud ustanovena, veškeré aktivity se tak odehrávají pouze prostřednictvím ŘSD ČR ve formě zadání podmínek pro uzavírky a stanovením v příslušných předpisech. Úroveň ochrany stavenišť je dosud ponechána na rozhodnutí stavebních firem.

Technologické novinky řešené v rámci projektu TA ČR a pokusných úseků grantu SFDI

Na jednání týmu byla podána informace o několika projektech, které jsou v posledním období realizovány.

Vedoucí týmu Ing. Jan Valentin informoval o projektu CESTI, který byl schválen jako Centrum kompetence a o některých výstupech z tohoto projektu, informoval především o pracovním balíčku WP5: Ochrana životního prostředí a zelená dopravní infrastruktura. Veškeré aktivity pracovního balíčku směřují k podpoře snižování vlivů dopravy a dopravních staveb na životní prostředí a zdraví obyvatel. Ing. Valentin se zmínil i o některých dalších projektech TA ČR, které mají vazbu na problematiku ŽP a BOZP. Byla vyvinuta snaha o zapojení problematiky znovupoužití materiálů vznikajících při stavbách a rekonstrukcích pozemních komunikací zpět do konstrukcí vozovek, zatím se ovšem tuto aktivitu nepodařilo zdárně dokončit.

Problematika ŽP a BOZP byla jedním z témat konference Asfaltové vozovky 2015.

Sledování vývoje v normalizačních komisích týkajících se životního prostředí a problematika nebezpečných látek v kamenivu

Jsou sledovány normalizační komise týkající se na týmu projednávané problematiky, především CEN/TC 351 Nebezpečné látky a CEN/TC 154 TG 13 Uvolňování nebezpečných látek v kamenivu. Členové týmu byli informováni o problematice azbestu. Této záležitosti se momentálně věnuje EAPA ve svých odborných komisích. Členové příslušných komisí byli požádáni, aby zaslali informaci o tom, zda a jak je v členských státech řešena otázka rizik souvisejících s těžbou v kamenolomech, kde hornina obsahuje i azbestová vlákna. V SRN byla v roce 2014 vydána novela směrnice TRGS 917 týkající se této problematiky, novela směrnice byla přeložena a byla poskytnuta členům týmu 9 a 10 k dispozici. Musíme být připraveni na situaci, kdy se budou o tuto problematiku ve větší míře zajímat příslušné státní orgány, pak by bylo vhodné text podobný německé směrnici závazně vydat i v České republice, aby byl zajištěn provoz i v kamenolomech, ve kterých je hornina obsahující azbestová vlákna.

3. Členská základna týmu

Členská základna týmu byla ustanovena v roce 2007. Do týmu jsou průběžně doplňováni další zájemci, rozšiřována je rovněž databáze spolupracujících odborníků a organizací, kteří se stávají pravidelnými hosty jednání týmu. V roce 2015 se uskutečnilo pouze jediné jednání týmu. Vzhledem k tomu, že je z hlediska zájmu jednotlivých členů týmu problematika rozdělena na ŽP a BOZP, bylo doporučeno vždy zaměřit jednání týmu na jednu z problematik, aby byli členové více motivováni se jednání zúčastnit. Posledního jednání se bohužel zúčastnilo méně než 10 členů týmu včetně hostů.

Problematika týkající se problematiky ŽP a BOZP není bohužel stále vnímána členy Sdružení pro výstavbu silnic dostatečně vážně. Na rozdíl například od obdobných komisí evropských asociací. Např. EAPA (Evropská asociace pro asfaltové vozovky) vzhledem k velkému množství řešených témat projednává problematiku životního prostředí a BOZP a zdraví při práci v samostatných komisích. Tato skutečnost nicméně pro lepší efektivitu práce byla v druhé polovině roku 2015 opět sdružena do jedné komise, aby se zamezilo možným duplicitám informací. Zachovány zůstaly oblasti zájmu a snaha program jednání komisí orientovat vždy na některá z nejvíce aktuálních témat.

4. Související pracovní jednání

V souvislosti s činností týmu se Ing. J. Valentin, Ph.D., zúčastňoval pravidelného jednání komise HS(E) při EAPA. Uskutčnilo se také společné jednání s Technickou komisí EAPA, kterou ze strany Sdružení zastupuje Ing. J. Fiedler. Uskutčnilo se rovněž několik jednání k přípravě workshopu na téma bezpečnosti na silničních stavbách za provozu. Tajemník týmu se zúčastnil jednání pracovní skupiny CEN/TC 227/WG 6, ve které je sledována činnost technických komisí zaměřených na problematiku životního prostředí (především CEN/TC 350 a 351).

5. Informační zdroje a spolupráce s jinými institucemi

5.1 informační zdroje – např. EAPA, CEN, ÚNMZ, Ministerstvo životního prostředí, ČIŽP, MPO, výrobci materiálů, MD (BESIP)

5.2 spolupráce s jinými institucemi – VUT, ČVUT, SPS v ČR, CDV a další.

6. Program činnosti na rok 2016, předpokládané termíny jednání

Jarní jednání týmu se uskuteční pravděpodobně v květnu 2016, podzimní v listopadu 2016, jarní jednání by bylo vhodné zaměřit na problematiku ŽP s ústředním motivem znovupoužití materiálů vznikajících při stavbě a rekonstrukcích pozemních komunikací a podzimní jednání potom na problematiku BOZP.

V nadcházejícím roce by se činnost týmu měla zaměřit na následující témata:

- spolupráce s MŽP a MPO při přípravě vyhlášky k druhotným materiálům vznikajícím při stavbě a rekonstrukcích pozemních komunikací;
- zaměření na problematiku bezpečnosti práce při realizaci silničních staveb, zejména v podmínkách běžného provozu, vytvoření komise k problematice bezpečného řešení stavebních uzavírek;
- informace o realizaci projektů TA ČR zaměřených na technologie šetrné k ŽP a zmírňující negativní dopady na zdraví pracovníků, včetně projednání možností, jak z pozice Sdružení napomoci co možná nejširší implementaci výsledků v praxi;
- sledování problematiky uplatňování zkoušek nebezpečných látek v rámci revizí norem na výrobky pro stavbu vozovek.

Zpracovali: Ing. Jan Valentin, Ph.D., vedoucí týmu
Ing. Petr Svoboda, tajemník týmu

V Praze dne 6. 2. 2016